

ไม้ดอกสกุลขมิ้น (ลูกผสมกระเจียว) พันธุ์บ้านไร่ เรด (Banrai Red)

ผู้ยื่นขอขึ้นทะเบียน

ชื่อ-สกุล ศูนย์บริการการพัฒนาขยายพันธุ์ไม้ดอกไม้ผลบ้านไร่อันเนื่องมาจากพระราชดำริ
ที่อยู่ หมู่บ้านบ้านไร่ หมู่ที่ 1 ต.บ้านแหวน อ.หางดง จ.เชียงใหม่ 50230
โทรศัพท์ 053 432 493

แหล่งที่มาและประวัติ

กระเจียวพันธุ์บ้านไร่ เรด (Banrai Red) เป็นลูกผสมกระเจียวสีแดง เกิดจากการผสมระหว่าง พันธุ์เพชรเชียงใหม่ *Curcuma petiolata* Roxb. (แม่พันธุ์) กับ พันธุ์พลอยทักษิณ *Curcuma aurantiaca* Zijp (พ่อพันธุ์) พัฒนาพันธุ์โดยศูนย์บริการการพัฒนาขยายพันธุ์ไม้ดอกไม้ผลบ้านไร่อันเนื่องมาจากพระราชดำริ ซึ่งได้เริ่มทำการรวบรวมพันธุ์ปทุมมา และกระเจียวตั้งแต่ปี พ.ศ. 2528 โดยคัดเลือกต้นพันธุ์ที่มีลักษณะดี สีสันสวยงาม และทนทานต่อโรค มาทำการผสม ในปี พ.ศ. 2535 เมื่อเกิดฝักจึงนำไปเพาะเมล็ด ออกดอกครั้งแรกปี พ.ศ. 2537 ได้ทำการคัดเลือกจำนวน 3 ชั่ว ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2537-2539 จนกระทั่งปี พ.ศ. 2540 ทำการขยายปริมาณในท้องเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อ และนำออกปลูกทดสอบ ณ สถานีวิจัยและฝึกอบรมบ้านไร่ ตำบลบ้านแหวน อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่

ลักษณะประจำพันธุ์ทางพฤกษศาสตร์

ชนิด/ประเภท	ชื่อไทย ลูกผสมปทุมมา วงศ์ Zingiberaceae ชื่อวิทยาศาสตร์ <i>Curcuma</i> hybrid ไม้ดอกไม้ประดับ
ราก	รากอยู่ใต้ดิน มี 2 แบบ คือ รากหาอาหารเกิดจากหัวเดิมมีลักษณะเป็นรากฝอย (fibrous roots) และรากสะสมอาหารเกิดจากหัวใหม่มีขนาดใหญ่ ทำหน้าที่สะสมอาหารบริเวณปลาย รากทำให้รากบวมพองออกเป็นตุ่มขนาดใหญ่สีขาว (milk stalk)
หัว	หัวเป็นลำต้นใต้ดิน ทำหน้าที่สะสมน้ำและอาหาร เรียกว่า เหง้า (rhizome) โดยเหง้ามีลักษณะเป็นแง่งเหมือนขิง หัวมีขนาดเส้นผ่านศูนย์กลาง 2.5-3.0 เซนติเมตร มีสีน้ำตาลอ่อน เนื้อในหัวสีขาว
ต้น	ส่วนของลำต้นที่อยู่เหนือดินเป็นลำต้นเทียม (pseudostem) เกิดจากการอัดตัวกันของ กาบใบ ลำต้นเทียมเกิดจากตาข้างของเหง้า ความสูงต้นวัดจากโคนต้นถึงระดับพุ่มใบ 75-95 เซนติเมตร ความกว้างทรงพุ่ม 95-115 เซนติเมตร
ใบ	ใบเป็นใบเดี่ยวแผ่กว้างมีขนาดใหญ่ มีประมาณ 3-4 ใบ ความยาวใบประมาณ 54 เซนติเมตร สีเขียวเข้ม แผ่นใบเป็นคลื่นหยักเล็กน้อยใต้ใบมีขน ใบที่ 3 นับจากโคนต้นมีความกว้างประมาณ 27 เซนติเมตร
ดอก	ดอกจริงเป็นดอกที่ไม่มีก้านดอกอยู่ในซอกของใบประดับ (bract) ดอกจริงมีกลีบเลี้ยง 1 กลีบ กลีบดอก 2 กลีบ กลีบดอก 1 กลีบ เปลี่ยนรูปเป็นปาก กลีบดอกสีเหลืองอมส้ม ดอกจริงมีความกว้าง 1.3 เซนติเมตร ความยาว 4.5 เซนติเมตร โคนกลีบดอก และกลีบเลี้ยงเชื่อมกัน เป็นรูปกรวย
ช่อดอก	ลักษณะช่อดอกเป็นแบบช่อเชิงลดแน่น (condence spike) ตำแหน่งช่อดอกเกิดขึ้นที่โคนของใบสุดท้าย ช่อดอกยาวตรง โดยช่อดอกมีความกว้าง 11-13 เซนติเมตร ยาว 25-30

เซนติเมตร ใบประดับเวียนซ้อนกันเกิดเป็นช่อทรงกระบอก โดยโคนของกลีบประดับจะเชื่อมกันเกิดเป็นถ้วยวนขึ้น ใบประดับส่วนบน (coma bract) มีลักษณะทรงรี ปลายใบประดับเกือบกลมสีแดงอมชมพู ใบประดับหนาแข็งมีประมาณ 20-25 ใบ ใบประดับส่วนล่าง (main bract) มีลักษณะเหมือนตัวยูกลับหัวสีส้มแดง มีประมาณ 55-65 ใบ ความสูงของช่อดอกจากระดับเหนือดิน 55-60 เซนติเมตร ก้านดอกยาวตรงและแข็งแรงความยาว 25-30 เซนติเมตร ก้านดอกมีเส้นผ่าศูนย์กลางประมาณ 1.7 เซนติเมตร

ผล/ฝัก/เมล็ด

ไม่ติดฝัก

ลักษณะอื่น ๆ

1. อายุตั้งแต่ปลูกโดยใช้หัวขนาดใหญ่จนถึงระยะออกดอกใช้เวลาประมาณ 85-100 วัน
2. การแตกหน่อใหม่ประมาณ 3-4 หน่อ/กอ

ลักษณะเด่น

1. สีใบประดับส่วนบนสีแดงอมชมพู (Red Purple Group 60A) ใบประดับส่วนล่างสีส้มแดง (Orange Red Group N34A) ดอกจริงสีเหลืองอมส้ม (Yellow Orange Group 16D) สันปากสีส้ม (Orange Group 24B) โดยใช้แผ่นเทียบสี RHS colour chart (2007)
2. การใช้งานช่อดอกตัดเมื่อดอกจริงบานครึ่งหนึ่งของช่อดอก มีอายุการปักแจกันนาน 5-7 วัน

ไม้ดอกสกุลขมิ้น (ลูกผสมกระเจียว) พันธุ์บ้านไร่ เรด (Banrai Red)